

SÆRUTSKRIFT AV MØTEBOK

Møte : Styret i stiftelsen Árran
Tid : 24. JUNI 2002
Sted : Árran
Til stede : Av 5 styremedlemer møtte 5 inkl. møtende varamedlemmer

**SAK 15 /02: HØRINGSUTTALELSE NOU 2002:1 "FORTID FORMER
FRAMTID – UTFORDRINGER I EN NY KULTURMINNE-POLITIKK"**

Saksdokumenter:

- NOU 2002:1 Fortid former framtid – utfordringer i en ny kulturminnepolitikk

Vedtak:

Árran – lulesamisk senter ser positivt på utvalgets arbeid og vil på et generelt grunnlag gi sin tilslutning til utvalgets anbefalinger. Utvalget har utredet kulturminnevernet på bred basis, og samiske kulturminnehensyn synes å være godt ivaretatt.

Urfolksperspektivet

Sametinget har nå overtatt forvaltningsansvaret for de samiske museene. Árran vil derfor spesielt påpeke viktigheten av å avklare myndighets-, ansvars- og rollefordeling mellom Sametinget, Nordland fylkeskommune, departement, NMU og øvrige forvaltningsorganer innenfor kulturminneforvaltning. Her må urfolksperspektivet legges til grunn. Framtidige samarbeidsformer mellom Sametinget, sentrale myndigheter og kommuner/fylkeskommuner må utformes. Sametinget må gis en likeverdig rolle med de øvrige forvaltningsinstanser i denne prosessen.

Samiske museer og kulturminnearbeid

Utvalget anbefaler i utredningen at "... museenes rolle som møteplass og deres kompetanse på dokumentasjon, bevaring forskning og formidling, videreutvikles og aktiviseres i større grad innenfor kulturminnearbeidet" (kap.7.5). En slik anbefaling er svært positivt på ei slik anbefaling av mange årsaker:

a)

Utredningen inneholder en sekvens om kjøp av forsknings- og utredningsoppdrag, bl.a. fra de nye konsoliderte museumsenhetene og andre relevante oppdrags- og forskningsinstitusjoner. Flere av de samiske museene innehar aktuell kompetanse. Museumsseksjonen ved Árran er i ferd med å utvikle en solid vitenskapelig og forskningsfaglig kompetanse på kulturminner og er derfor fullt i stand til å foreta oppfølgende undersøkelser etter dispensasjon fra kulturminneloven. At samiske museer gis anledning til å gjennomføre oppfølgende undersøkelser for samiske kulturminner har store fordeler.

b)

Museene har formidling som en av sine primære oppgaver, og gjennom muligheten til å gjennomføre slike undersøkelser, gis samtidig en anledning til å øke forståelsen og kunnskapen om kulturminner og kulturhistorie, spesielt på lokalplan (jfr. også utredningens første del om verdigrunnlag). Dette vil være viktig for å styrke den samiske lokalbefolkningens forhold til kulturminner og egen kulturhistorie. De samiske museene vil kunne være en sentral aktør som vil kunne sikre kommunikasjon lokalt med organisasjoner, lokalsamfunn og eiere og rettighetshavere av kulturminner.

c)

Árran og andre samiske museer har i stor grad arbeidet med samiske kulturminner, både gjennom dokumentasjon, undersøkelser og formidling. De samiske museenes store kompetanse på samiske kulturminner og kulturminnevern vil kunne være en betydelig ressurs i framtidens kulturminnevern. Dette gjelder ikke bare for oppfølgende undersøkelser, også annen forskning og dokumentasjon. For eksempel savnes kunnskap om kulturminner knyttet til forhistoriske samiske samfunn i Troms, Nordland og sørsamiske områder. Forskning på disse områder vil forøvrig være ei forutsetning for å avklare forvaltningsansvaret for kulturminner som kan knyttes til samisk forhistorie. Videre vil de samiske museene utgjøre en viktig ressurs med hensyn til dokumentasjon, sikring og formidling av kulturminner og kulturmiljø, eksempelvis i forhold til reindriftens kulturlandskap og tradisjonell kunnskap knyttet til utmarksbruk (som foreslått i utredningens kap. 14). Dette forutsetter imidlertid at det etableres ordninger for tilskudd som sikrer muligheten for å styrke og utvikle vitenskapelig og forskningsfaglig kompetanse.

d)

Museumsavdelingen på Árran har i flere år, gjennom et samarbeid med Sametingets kultur og miljøavdeling, gjennomført dokumentasjonsprosjekter knyttet til samisk forhistorie i lulesamisk område. Disse prosjektene er gjennomført i samarbeid med lokale informanter og er et verdifullt bidrag til å dokumentere samisk levemåte de siste hundre år. Det er viktig at Sametingets tilskuddsordning til samisk kulturminnevern styrkes, slik at samiske museer får mulighet til å utvide denne delen av virksomheten.

Museum, kommune, fylke

Kommunesektoren lider generelt av lite kunnskap omkring samiske kulturminner og forvaltninga av disse. Kommunene må få tilført større kompetanse på samisk kulturminnevern, spesielt hvis kommunene får overført flere forvaltningsoppgaver. Styrking av samiske museer vil kunne gjøre disse til viktige samarbeidspartnere for kommunene.

At Sametinget har overtatt forvaltningene av de samiske museene må ikke være til hinder for regionale samarbeid mellom samiske museer, øvrige museer og kommuner/fylkeskommuner. Samiske museer må ha muligheter til å inngå i samarbeidsordninger også med andre museer, for eksempel gjennom ordninger med fellestjenester.

Styret har spesielt merket seg behovet for utbygging av felles konserveringstjeneste for de samiske regionene. Stiftelsen Árran har allerede nødvendig fysisk infrastruktur m.h.t. lokaler, verksted og annet utstyr som egner seg for formålet. Styret mener at en slik funksjon bør tillegges Árran – jfr. brev av 21.02.02 fra Árran til Sametinget og Nordland fylkeskommune. Disse tjenestene kan rette seg både mot private og offentlige aktører.

Árran - lulesamisk senter er for øvrig positiv til anbefalingene fra utvalget, og ser fram til å følge den videre prosessen med utforming av en ny kulturminnepolitikk.

Enstemmig vedtatt.

Árran, 14.08.02

Rett utskrift:

Filip Mikkelsen
direktør